

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/13/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113227173
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Klenková, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8113227173.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., predsedníčky senátu a sudkyň JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Jany Burešovej v spore žalobcu Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Kpt. Nálepku 1, 080 01 Prešov, IČO 00738409, proti žalovanému Y. N., J.. XX.XX.XXXX, G. G. X, XXX XX K., právne zastúpený JUDr. Gabrielou Zelemovou, advokátkou so sídlom Advokátska kancelária Zelemová & Stankovianská, Heydukova č. 16, 811 08 Bratislava, IČO: 31 761 461, o vypratanie služobného bytu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 25C/125/2013-365 zo dňa 21.06.2018 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal, aby súd uložil žalovanému vypratať byt č. X na ulici G. Č.. X v K. na prízemí pozostávajúci zo X izieb, kuchyne a príslušenstva zamietol. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

V odôvodnení poukázal na dôvody žaloby, stanovisko žalovaného, výsledky vykonaného dokazovania, najmä obsah pripojených listinných dôkazov, ktoré špecifikoval, na právny záver odvolacieho súdu vyplývajúci z uznesenia č.k. 9Co/82/2015-206 zo dňa 02.12.2015, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ďalej poukázal na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov, oboznámením sa s rozsudkom Okresného súdu Prešov sp.zn. 7C/125/2013 zo dňa 08.01.2015, sp.zn. 12C/249/2013 zo dňa 19.05.2016, rozsudkami Krajského súdu v Prešove sp.zn. 8Co/96/2015 zo dňa 25.01.2016 v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/125/2013 na Okresnom súde Prešov a sp.zn. 13Co/113/2016 zo dňa 10.04.2018 v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 12C/249/2013 a uviedol, že žalovaný pracoval pre žalobcu ako príslušník zboru väzenskej justičnej stráže. Personálnym rozkazom č. XXX riaditeľa Ústavu na výkon väzby K. zo dňa XX.XX.XXXX bol žalovaný na vlastnú žiadosť uvoľnený zo služobného pomeru príslušníka zboru väzenskej a justičnej stráže a služobný pomer mu skončil dňom XX.XX.XXXX. V čase, keď bol žalovaný už príslušníkom zboru väzenskej a justičnej stráže, mu bol rozhodnutím Mestského národného výboru, odbor bytový v K. zo dňa 17.07.1974 pridelený byt na ulici K. M. I. K.. Tento byt ako jediné obydlie užíval so svojou rodinou v období od 5.8.1974 do 23.11.1992. Následne žalovaný požiadal o pridelenie väčšieho bytu z dôvodu, že sa mu narodili X deti. V roku XXXX, v čase, keď bol hospitalizovaný, žalovaného kontaktoval žalobca s tým, že zasadala bytová komisia, ktorá mu môže prideliť X-izbový byt na G. ulici. Žalovaný uviedol, že s ponukou súhlasí, pričom dostal ústny rozkaz odovzdať byt, v ktorom býval dovtedy, teda na ulici K.. Vzhľadom na charakter zamestnávateľa žalovaného, teda systém rozkazov a subordinácií, žalovaný rešpektoval udelený rozkaz a predmetný

byt odovzdal s tým, že byt na ulici G. vzhľadom k tomu, že ešte nebol plne dokončený, žalovaný sám svojpomocne dokončoval. Byt na ulici K.Ď. uvoľnil k 23.11.1992. Do tohto bytu ako bytu mestského sa nasťahoval iný príslušník zboru väzenskej a justičnej stráže Z. S., ktorý podpísal s Mestským bytovým podnikom K. nájomnú zmluvu dňa 4.12.1992 s účinnosťou od 1.12.1992, ktorý bol prenechaný na dobu neurčitú. Žalovaný súhlasil s prechodom do bytu na ulici G. za účelom vylepšenia bytovej otázky a situácie rodiny, keďže predchádzajúci byt bol nevyhovujúci. Nájomná zmluva v čase odovzdania pôvodného bytu a nasťahovania do bytu na ulici G. spísaná nebola. Bola podpísaná až 2.2.1993 s tým, že v nájomnej zmluve bolo uvedené, že byt je služobný a jeho užívanie trvá po dobu trvania služobného pomeru. Vzhľadom k tomu, že situáciu nebolo možné navrátiť do pôvodného stavu, podpísali strany sporu dňa 3.1.1994 dodatok k nájomnej zmluve, ktorý v bode 1 menil výšku nájomného na sumu 539 Sk, a v bode 2 dopĺňal článok 12 nájomnej zmluvy, ktorý znie: „Od vymáhania uvoľnenia bytu možno upustiť v týchto prípadoch, ak: a/ príslušník odpracoval službám ZVJS SR viac ako 15 rokov, b/ príslušníkovi bol priznaný plný invalidný alebo starobný dôchodok, c/ došlo k úmrtiu príslušníka v čase trvania služobného pomeru a v byte zostali bývať priami príslušníci rodiny zomrelého.“ Tento doplnok za žalobcu podpisoval F. K. S., ktorý bol vypočutý v konaní ako svedok. Po ukončení služobného pomeru bola žalovanému dňa 14.1.2004 daná výpoveď z nájmu. Žalovaný platnosť výpovede nenapadol a výpovedná lehota skončila dňa 30.4.2004. Následne žalobca niekoľkokrát vyzval žalovaného na vypratanie predmetného bytu, a to výzvami zo dňa 06.11.2007 a 05.09.2011. Súd prvej inštancie poukázal na výpoveď svedka F. K. S., ktorý podpisoval doplnok k nájomnej zmluve, ktorý uviedol, že pred podpisom nájomnej zmluvy boli ústne dohodnuté podmienky nájomnej zmluvy. Dĺžka nájmu dohodnutá nebola, resp. bolo dohodnuté, že nájom bude trvať aj po ukončení služobného pomeru, ak tento služobný pomer potrvá určitú dobu alebo v prípade úmrtia príslušníka zboru väzenskej a justičnej stráže. Neskôr bol uzatvorený aj doplnok a z tohto dôvodu, aby bolo na papieri to, čo bolo už dohodnuté ústne a tiež z dôvodu, že v tom čase už existovalo usmernenie generálneho riaditeľstva, ktoré uvádzalo dané skutočnosti. Svedok uviedol, že v tom čase išlo o revolučné roky, mnohé zákony a usmernenia sa menili a v čase uzatvárania zmluvy nevedel, že sa jedná o byty služobné. Súd poukázal na obdobné rozhodnutia všeobecného súdu týkajúce sa aj bytového domu na ul. G. č. X v K., a to v konaní vedenom pod sp.zn. 29C/101/2008, ktorý je v správe žalobcu vykonávaný na základe zmluvy o prevode správy č. 2/91 a zákona č. 278/1995 Z.z. a bol nadobudnutý pre účely zabezpečenia rodinného ubytovania príslušníkov ZNV, a teda bytové jednotky nachádzajúce sa v uvedenom bytovom dome majú povahu služobného bytu podľa ust. § 1 ods. 3 písm. b) zákona č. 189/1992. Na základe uvedených skutočností majú byty v bytovom dome povahu služobných bytov a nájomcom služobného bytu môže byť iba ten, kto vykonáva prácu, na ktorú je nájom viazaný. Ďalej súd poukázal na to, že žalobca v konaní nepreukázal, aby ponúkol žalovanému konkrétny byt ako bytovú náhradu a žeby žalovaný túto bytovú náhradu odmietol. Ďalej poukázal na výpoveď svedka K. S., ktorý uviedol, že bol príslušníkom zboru väzenskej a justičnej stráže u žalobcu. So žalovaným sú susedia a bývalí kolegovia. Bol mu pridelený byt od zboru. V tom čase sa to chápalo ako služobný byt od firmy. Kvôli bytu menil aj predchádzajúce zamestnanie. Pôvodne bývali na K. J.. Niekedy v roku 1992 im bola ponúknutá možnosť presťahovať sa na G. ulicu s tým, že bola odkúpená bytovka. Svedok uviedol, že ešte váhal či sa tam presťahuje, keďže byt bol v dosť dezolátnom stave, avšak bolo mu naznačené, že pokiaľ bude váhať tak tento byt nedostane, takže si ho prevzal. Niekedy približne v rovnakom čase ako sa sťahoval žalovaný, v decembri 1992 sa nasťahoval aj svedok. Svedok si nepamätal podrobnosti z nájomnej zmluvy. Nevedel, či bola uzatvorená na dobu určitú, avšak bolo mu povedané, že v tomto byte budú môcť bývať len dookiaľ, pokiaľ bude pre žalobcu pracovať. Ohradil sa voči tomu s tým, že jeden byt opustili a pán G., tiež príslušník zboru väzenskej a justičnej stráže, ktorý sa doňho nasťahoval si tento byt hneď odkúpil. Žiadal preto o nápravu, bolo mu prisľúbené, že sa spíše dodatok, kde budú podmienky za akých sa nebudú mať povinnosť vysťahovať z bytu ani po ukončení služobného pomeru uvedené. Svedok tieto podmienky spíňal. Dodatok vnímal tak, že po splnení podmienok, ktoré spíňal v byte, môže ostať aj po skončení služobného pomeru. V čase podpisu zmluvy už v byte býval, zmluvu podpísal lebo s rodinou nemal kde ísť aj keď s ňou nesúhlasil. Z rozhodnutia o pridelení služobného bytu zo dňa 3.12.1992 D. G. súd zistil, že ústav zboru väzenskej a justičnej stráže ako služobný byt prideliť D. G. byt na K. J.. Išlo však o mestský byt, ktorý následne D. G. po ukončení služobného pomeru odkúpil.

Následne súd prvej inštancie citoval ust. § 685 ods. 1, 3, § 686 ods. 1, 2, § 710, ods. 1, § 711 ods. 1 písm. b), ods. 6 § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1-4, § 4 zákona č. 189/1992 zb. o úprave niektorých pomerov súvisiacich s nájmom bytov a s bytovými náhradami v znení účinnom ku dňu podpisu nájomnej zmluvy (ďalej len zákon č. 189/1992 Zb.) ďalej citoval článok 16 ods. 1, 19 ods. 1, 2 čl. Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 31 Európskej sociálnej charty na zabezpečenie účinného výkonu práva na ubytovanie a

uviedol, že považoval za nepochybné, že medzi stranami existoval nájomný vzťah, pretože žalobca bol prenajímateľom služobného bytu v súlade so zákonom č. 189/1992 Zb. a žalovaný bol nájomcom tohto bytu počas doby trvania jeho služobného pomeru. Ďalej uviedol, že bolo nepochybné preukázané, že nájom bytu bol viazaný na existenciu služobného pomeru a po jeho ukončení stratil žalovaný oprávnenie tento byt užívať. Poukázal na právny záver vyplývajúci z rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia vo vzťahu k platnosti výpovede, z ktorých záverov súd prvej inštancie vychádzal z toho, že výpoveď z nájmu bola žalovanému doručená platne. Vo vzťahu k aplikácii ust. § 879c ods. 2 Občianskeho zákonníka súd uviedol, že bolo preukázané, že obe strany i napriek ukončeniu služobného pomeru žalovaného vychádzali z dodatku, ktorý bol uzatvorený k zmluve. Žalovaný v byte naďalej býval a žalobca nepreukázal, žeby mu bol poskytnutý náhradný byt. Žalobca tvrdil, že v prípade záujmu zo strany žalovaného by mu poskytol pomoc pri vyhľadani nového bytu. Samotné konanie ohľadom vypratania bytu začalo až v roku 2013. Akákoľvek aplikácia tohto ustanovenia Občianskeho zákonníka už neprichádza do úvahy. Napriek preukázaným skutočnostiam, súd žalobe nevyhovел a priznal žalovanému ochranu podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzal z toho, že byt je jediným obydľím žalovaného a jeho rodiny. Počas trvania služobného pomeru žalovaného u žalobcu, čo bolo viac ako 33 rokov, bol žalovanému 2-krát poskytnutý služobný byt. Aj keď prvý byt, ktorý žalovaný užíval a bol mu pridelený ešte v roku 1974, nebol klasickým služobným bytom, tento byt pokiaľ by v ňom žalovaný ostal bývať aj po roku 1992, by vzhľadom na vykonané dokazovanie prešiel do jeho vlastníctva, pretože všetky byty, ktoré v tomto roku príslušníci na základe rozkazu opustili a nasťahovali sa do bytovky na ulici G., prešli do osobného vlastníctva iných príslušníkov, ktorí tieto byty dostali ako byty služobné hoci charakter služobných bytov už nemali. Ďalej súd prvej inštancie prihliadal aj na to, aký charakter žalobcu ako zamestnávateľ mal, že bol postavený na princípe subordinácie a príslušníci žalobcu boli povinní rešpektovať tak ústne, ako aj písomné rozkazy. Žalovaný bol dlhodobo vedený k tomuto rešpektovaniu rozkazov, tieto rozkazy aj náležite plnil, čo bolo preukázané aj tým, s akými počtami ukončil služobný pomer. Ďalej súd poukázal na to, že v čase sťahovania sa nebola k dispozícii písomná nájomná zmluva a žalovaný mal len ústne prísluby. Inštitút služobného bytu bol v tom čase ešte málo zaužívaný, prípadne chápaný rôznym spôsobom a žalovaný opúšťal byt, ktorý mohol užívať na dobu neurčitú. Za tejto situácie došlo k presťahovaniu sa s tým, že do pôvodného bytu bol nasťahovaný iný príslušník. Následné uzatvorenie nájomnej zmluvy znamenalo pre žalovaného zistenie, aký charakter má byt a že jeho postavenie ako nájomníka sa v druhom byte podstatne zhoršilo. Vzhľadom na nezrovnalosť situácie ostal žalovaný v predmetnom byte s tým, že aj s inými príslušníkmi žiadali určité záruky, že v byte budú môcť ostať aj po ukončení služobného pomeru, tak ako im to bolo sľúbené pri sťahovaní, čo potvrdil aj svedok F. S., ktoré snahy vyústili do podpisu dodatku k nájomnej zmluve. Hoci sa žalobca snažil tvrdiť, že tento dodatok nie je právne záväzný, dáva mu možnosť prístupit' alebo neprístupit' k vyprataniu bytu, súd vychádzal z výpovede svedka p. F. S., ako aj pokynu generálneho riaditeľa, ktorý sa taktiež týkal služobných bytov a situácie, za ktorej bol dodatok podpísaný, ako aj vôle účastníkov, tento dodatok uzatvoriť. Podľa súdu vôľa oboch strán bola taká, že ak sa splnia podmienky uvedené v dodatku, k vyprataniu sa neprístupí. Žalovaný predmetný byt bez obáv užíval naďalej. O tom, že ani zo strany žalobcu nebola enormná snaha získať predmetný byt žalovaného svedčí aj skutočnosť, že žalobca podal žalobu o vypratanie predmetného bytu po desiatich rokoch od ukončenia služobného pomeru. Je pravdou, že žalobca 2-krát vyzval žalovaného na vypratanie bytu, avšak súd bol toho názoru, že tieto výzvy boli len formálne. Tvrdenie žalobcu, že žalobu podal z dôvodu, že potrebuje byt pre ďalších príslušníkov zboru väzenskej a justičnej stráže podľa súdu neobstojí, pretože za takejto situácie by žalobca pristúpil k vyprataniu krátko po uplynutí výpovednej lehoty. Súd vychádzal z toho, že žalobca dlhé roky rešpektoval dodatok, ktorý so žalovaným uzatvoril a že žalobu podal až po kontrole Najvyššieho kontrolného úradu. Ďalej poukázal na to, že vlastníkom bytu Slovenská republika rozhodnutím súdu nepríde o žiadny prospech, keďže žalovaný tak, ako doteraz aj naďalej riadne uhrádza všetky platby spojené s užívaním bytu. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaný nemal možnosť zabezpečiť si iný byt, pretože za platnosti vtedajších právnych predpisov nemohol byť súčasne nájomcom dvoch bytov, aby jeden z nich držal pre prípad, že bude musieť služobný byt opustiť. Taktiež ani nemohol do svojho vlastníctva zakúpiť iný byt a nemôže si ho zakúpiť ani teraz, vzhľadom na jeho finančné pomery, keďže je už dôchodcom. Vyhovením žaloby by podľa súdu vznikla neprimeraná situácia, kedy by sa rodina žalovaného dostala na ulicu a na druhej strane žalobca a štát by mal k dispozícii služobný byt, ktorý mu desať rokov od ukončenia služobného pomeru žalovaného nechýbal. Toto konanie by však pre žalovaného a jeho rodinu mohlo privodiť nedežierne následky, fyzické, ako aj na psychické zdravie a celkové rodinné zázemie. Súd bol toho názoru, že je dôvodné poskytnúť ochranu týmto záujmom pred záujmom štátu obzvlášť za situácie, kedy štát a žalobca pripustili možnosť obmedzenia svojho práva aj po ukončení služobného pomeru. Odopretie práva žalobcovi nie je trvalé,

ale len dočasné. Rozpor s dobrými mravmi predstavuje také konanie, ktoré je zjavne právne neprijateľné, pretože z hľadiska oprávnených záujmov strana spoločnosti je hrubo nevyvážené. Slovenská republika je viazaná medzinárodnými záväzkami, ako aj ústavou a základnou listinou práv a slobôd a podľa súdu striktná aplikácia zákona by bola neadekvátne a vôbec by nerešpektovala základné ústavné právo a to ochranu súkromia, obydľia a rodinného života. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na to, že akákoľvek osoba, ktorej hrozí zásah do práva na obydľie, by v princípe mala mať možnosť dať si preskúmať proporcionálnosť a odôvodnenosť zásahu nezávislým súdom vo svetle relevantných princípov podľa čl. 8 dohovoru, a to napriek tomu, že podľa vnútroštátneho práva nemá právo bývať v byte (McCann & Spojené kráľovstvo č. 19009/04, § 50, 13.5.2008). Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že strata obydľia je najextrémnejšou formou zásahu do práva na rešpektovanie obydľia (rozsudok Čosić vs. Chorvátsko z 5.6.2009). Takýto stav straty obydľia by hrozil aj v prípade žalovaného a jeho rodine. Súd preto priznal vyššiu ochranu rodinnému životu, zdraviu a obydľiu žalovaného ako právu na vlastníctvo štátu v správe žalobcu aj s poukazom na to, že toto obmedzenie je len dočasné. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. V prípade, ak by súd žalobe vyhovel, žalovaný by žiadal bytovú náhradu a súd za použitia ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka by nemal možnosť priznať určité právo, ktoré účastník nemá, ale oprávnenému subjektu vzhľadom na existenciu inštitútu dobrých mravov možno len jeho právo, resp. výkon jeho oprávnenia odoprieť. Ďalej na záver súd prvej inštancie poukázal na iné obdobné konania vedené na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 7C/125/2013 a 12C/249/2013 týkajúce sa rovnakého postavenia žalobcu a žalovaných ako bývalých príslušníkov zboru väzenskej a justičnej stráže, ktoré sú právoplatne skončené a v ktorých boli žaloby zamietnuté z dôvodu, že vypratanie žalovaných za rovnakej situácie ako v danej veci by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Poukázal na princíp právnej istoty s tým, že zohľadnil dlhodobé bývanie v byte žalovaným.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol s poukazom na ust. § 262 v spojení s § 255, § 251 a § 257 Civilného sporového poriadku. Uviedol, že žalovaný bol v konaní v spore úspešný, a preto by mu patrila náhrada trov konania. Súd prvej inštancie z dôvodov hodných osobitného zreteľa nepriznal nárok na náhradu trov konania žalovanému z dôvodu, že nárok žalobcu by bol dôvodný pokiaľ by nebolo použité ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súdu sa javilo nanajvýš nespravodlivé, ak by strana sporu, ktorá podala dôvodný návrh na súd musela ešte znášať aj nárok na náhradu trov konania druhej strany. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie nepriznal náhradu trov konania ani jednej zo strán.

2. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalobca. Namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako aj napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Poukázal na aplikáciu ust. § 205 ods. 2 písm. d), f) Občianskeho súdneho poriadku. Uviedol, že ústava a zákony Slovenskej republiky zaručujú vlastnícke právo všetkých vlastníkov a má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Napadnuté rozhodnutie podľa názoru žalobcu vážne zasahuje do výkonu práv žalobcu nakladať so služobným bytom. Poukázal na okolnosti nast'ahovania sa žalovaného do predmetného bytu, ďalej na okolnosti nadobudnutia bytového domu, v ktorom sa byt nachádza s tým, že podľa jeho názoru zlý výklad pojmov a neznalosť práva nemôže viesť k doživotnému užívaniu služobného bytu. Dohoda o možnosti upustenia od uvoľnenia bytu nemôže dávať záruku právnej istoty doživotného nájmu bytu. Poukázal na čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj iné rozhodnutie všeobecného súdu vo vzťahu k ochrane vlastníckeho práva a zdôraznil, že žalovaný bez právneho dôvodu užíva vec a žalobca je nútený brániť sa inštitútom vypratania nehnuteľnosti. Ďalej uviedol, že u žalovaného došlo k zmene pomerov oproti stavu v čase podpísania nájmovej zmluvy, lebo v súčasnosti byt obývajú len dve osoby. Podľa názoru žalobcu, jeho konanie nie je v rozpore s dobrými mravmi. V spore bolo nepochybne preukázané, že žalobca uplatnil právo v súlade so zákonom, medzi stranami existoval nájomný vzťah a žalobca bol prenajímateľom služobného bytu v súlade so zákonom č. 189/1992 Zb. a žalovaný je jeho nájomcom len počas doby trvania služobného pomeru, pričom nájom bytu bol viazaný na existenciu služobného pomeru a po jeho ukončení žalovaný stratil oprávnenie tento byt užívať. I napriek týmto zisteniam súd prvej inštancie žalobe nevyhovel a priznal ochranu žalovanému podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Namietal, že súd nezohľadnil prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.09.2001, konkrétne § 7, 8, 9 c) ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak sa nájomný pomer skončil z dôvodu podľa § 711 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, nájomca má len do 5 rokov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona právo na bytovú náhradu podľa doterajších predpisov. Navrhol zmeniť napadnutý rozsudok a určiť, že žalovaný je povinný vypratať služobný byt č. X nachádzajúci sa v K. na ulici G. č. X prízemie pozostávajúci zo X izieb, kuchyne a príslušenstva alebo zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. V zákonom stanovenej lehote podala proti rozsudku - výroku o trovách konania odvolanie právna zástupkyňa žalovaného. Namietala nesprávne skutkové zistenia, ako aj nesprávne právne posúdenie. Napadnuté rozhodnutie, jeho odôvodnenie považovala za absolútne nepresvedčivé a arbitrárne. Nesúhlasila s aplikáciou ust. § 257 Civilného sporového poriadku. Poukázala na skutkové okolnosti danej veci s tým, že uviedla, že súd prvej inštancie nesprávne právne vec posúdil, ak na rozhodnutí o trovách konania aplikoval ust. § 257 Civilného sporového poriadku s poukazom na celý komplex okolností relevantných pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania. Okolnosti danej veci obmedzil len na to, že žalobca podal podľa názoru súdu dôvodnú žalobu a nebyť aplikácie ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka by žalobca bol úspešný. Existenciu doplnku k nájomnej zmluve súd vôbec nezobral do úvahy, aj keď žalobca pri podaní žaloby opomenul jeho existenciu v písomnom skutkovom stave uviesť a súd ani neuviedol prečo tak konal a doplnok ignoroval. Žalobca podal na súd žalobu o vypratanie bytu nerešpektujúc ním uzavretý právny úkon zaručujúci žalovanému, že v byte zostane bývať aj po skončení služobného pomeru pri splnení dohodnutých podmienok. Bolo preukázané, že o charaktere bytu sa žalovaný dozvedel až keď podpísal nájomnú zmluvu, a to keď už v byte býval (cca 3 mesiace). Do bytu sa nasťahoval s tým, že do neho investoval finančné prostriedky čo nebolo v spore sporné. Poukázala na skutkové okolnosti týkajúce sa uzatvorenia nájomnej zmluvy vrátane jeho doplnku. Uviedla, že súd prvej inštancie napadnutým rozhodnutím o trovách konania poprel účel, zmysel a princípy výkladu právnych predpisov v danom prípade ust. § 257 Civilného sporového poriadku v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami. Poukázala na princíp právnej istoty, ako aj uviedla, že napadnuté rozhodnutie považuje za arbitrárne. Zdôraznila, že u žalovaného sa nejednalo o neoprávnené užívanie bytu, pretože doplnkom k nájomnej zmluve bol doplnený článok 12, v ktorom žalobca zabezpečoval žalovanému ďalšie užívanie bytu aj po skončení nájmu bytu na dobu určitú a žalobca nemal ani dôvod na vypovedanie nájmu po tom, čo nájom skončil ukončením služobného pomeru žalovaného u žalobcu. Súd sa náležite nevysporiadal s článkom 12 doplnku k nájomnej zmluve, čím podľa názoru právnej zástupkyne žalovaného vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania aplikáciou ust. § 257 Civilného sporového poriadku došlo aj k porušeniu rovnoprávneho postavenia strán sporu. Ďalej namietala, že napadnuté rozhodnutie v časti výroku o trovách konania je prekvapivé. V obdobnej veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 7C/125/2013, ktorá sa týkala nájomníka bytu v bytovom dome na ulici G. č. X v K., v obdobných skutkových okolnosti bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 % v súlade so zásadou úspechu. Ďalej poukázala na obsah práva na spravodlivý proces, ktorý nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva na súde alebo ich diskriminovať pri jeho uplatnení. Obsahom tohto práva je relevantné konanie súdov, ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami porušujúcimi ústavnoprávne princípy. Poukázala na nález ústavného súdu sp.zn. II.ÚS 85/06. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo na náležité rozhodnutie a odôvodnenie rozhodnutia súdu. Ďalej poukázala na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej ust. § 257 Civilného sporového poriadku nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie v zmysle svojvoľe, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy o náhrade trov konania s tým, že nepriznanie úspešnému účastníkovi trovy konania sa pripúšťa len ako výnimka zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania. Navyše namietala, že súd prvej inštancie nevytvoril procesný priestor umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnej aplikácii tohto ustanovenia. Poukázala na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práve vo veci Čepek proti Českej republike, nálezy ústavného súdu iného členského štátu, ako aj zdôraznila, že strana sporu má právo explicitne, aby bola vyzvaná a včas sa vyjadrila k prípadnej aplikácii ust. § 257 Civilného sporového poriadku. Navrhla zrušiť napadnutý rozsudok o výroku trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konania a nové rozhodnutie alebo zmeniť napadnutý výrok a úspešnému žalovanému priznať nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že s uplatnenými odvolacími námietkami nesúhlasí. Poukázal na vážny zásah do výkonu vlastníckeho práva žalobcu, ktorý nemôže vypratať služobný byt z dôvodu aplikácie ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, momentálne už voči 3 bývalým príslušníkom a 4. konanie sa doposiaľ vedie, ako aj poukázal na iné rozhodnutie v obdobnej veci, kde náhrada trov konania nebola priznaná v súlade s aplikáciou ust. § 257 Civilného sporového poriadku.

5. Právna zástupkyňa žalovaného v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu vo veci samej uviedla, že žalobca uplatnil odvolacie dôvody na základe právneho predpisu, ktorý už v čase podania dňa 28.8.2018 neplatil. Ďalej uviedla, že z podaného odvolania vo veci samej nevyplývajú skutočnosti na základe ktorých vykonaných dôkazov mal súd prvej inštancie dospieť k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázala na to, že žalobca podal žalobu na súd skoro po 10 rokoch, zrejme spočiatku rešpektoval doplnok k nájomnej zmluve, ale pri podaní žaloby ho zamlčal. Žalobca v spore nepreukázal, že by bol 14 rokov sa domáhal vypratania bytu a tiež si zrejme neuvedomil, že žalovaný po skončení služobného pomeru už žiadne rozkazy nedostával. Vypratanie bytu bolo možnosťou, ktorú zákon priznáva, ak by nešlo o takúto špecifickú situáciu, a to existenciu doplnku k nájomnej zmluve, ktorý tvorí jeden celok s nájomnou zmluvou, a teda je dôkazom o existencii prejavenej vôle žalobcu a úmyslu zmluvných strán ohľadne skutočností, za účelom ktorých súd prvej inštancie vykonal aj dokazovanie. Odkaz žalobcu na inú obdobnú vec všeobecného súdu podľa názoru právnej zástupkyne žalovaného je právne irelevantné. Vo vzťahu k veci samej navrhla potvrdiť napadnutý rozsudok.

6. V rámci odvolacej repliky k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu žalovaného uviedla, že so stanoviskom žalobcu o jeho plnom úspechu v spore nesúhlasí. Poukázala na to, že v danej veci bolo rozhodné, že žalobca sa zaviazal k doplnku k nájomnej zmluve, že ponechá žalovaného v služobnom byte dožiť, teda nebude žiadať byt vypratať, čo je právna skutočnosť a aj s posúdením veci v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemožno hovoriť o uplatnení práva v súlade so zákonom bez rešpektovania preukázaného skutkového stavu. Navyše dôvody hodné osobitného zreteľa sú na oboch sporových stranách a tieto neboli súdom prvej inštancie vyhodnotené ako celok. Nie je bezvýznamné, že žalovanému podpísaním doplnku k nájomnej zmluvy bola poskytnutá právna istota, že k vyprataniu žalovaného z bytu po skončení jeho služobného pomeru zo strany žalobcu nedôjde, keď splní podmienky uvedené v doplnku. Existenciu tohto doplnku nie je možné ignorovať a nie je možné ignorovať aj to, čo týmto právnym úkonom zmluvné strany sledovali a chceli dosiahnuť. Trvala na podanom odvolaní voči výroku o trovách konania. Opätovne poukázala na rozhodnutie v obdobnej veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 7C/125/2013, v ktorom konaní bola priznaná náhrada trov žalovanému, ktoré aj žalobca žalovanému zaplatil.

7. Žalobca v rámci odvolacej dupliky k vyjadreniu žalovaného navrhol nepriznať žiadnemu z účastníkov trovy konania. Poukázal na skutkové okolnosti danej veci s tým, že súhlasil s aplikáciou ust. § 257 Civilného sporového poriadku na rozhodnutie o trovách konania. Poukázal na veľký zásah do vlastníckeho práva žalobcu, keďže nemôže vypratať služobný byt z dôvodu uplatnenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a preto významným pre aplikáciu uvedeného ustanovenia je dôvod, ktorý viedol k uplatneniu nároku na súde a to právo žalobcu nebolo popreté, práve naopak bolo obmedzené jeho vlastnícke právo nakladať s nehnuteľnosťou.

Právna zástupkyňa žalovaného v rámci odvolacej dupliky k vyjadreniu žalobcu opätovne poukázala na skutočnosti uvádzané ňou v podanom odvolaní vo vzťahu k aplikácii ust. § 257 Civilného sporového poriadku vrátane k rozhodnutiu vo veci samej s tým, že uviedla, že vypratanie bytu bolo možnosťou, ktorú zákon žalobcovi priznáva, ak by nešlo o tú špecifickú situáciu, a to existenciu doplnku k nájomnej zmluve, ktorý tvorí jeden celok s nájomnou zmluvou, teda o existenciu prejavenej vôle žalobcu a úmyslu zmluvných strán ohľadne ktorých skutočností súd aj dokazovanie vykonal. Zotrvala na všetkých ňou uvádzaných skutočnostiach.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 v znení neskorších predpisov, ďalej len CSP) vzhľadom na včas podané odvolania osobami oprávnenými (§ 359 v spojení s § 362 ods. 1 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP, vec prejednal bez nariadenia pojednávania s nariadením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia, ktorý bol oznámený na úradnej tabuli súdu, ako aj internetovej stránke dňa 2.10.2019 (§ 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 1, 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolania strán nie sú dôvodné.

Úlohou odvolacieho súdu v odvolaní namietanom nesprávne právne posúdenie bolo zistiť, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd

použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Oboznámením sa s obsahom spisu, výsledkami vykonaného dokazovania, zisteným skutkovým stavom, ako aj právnym posúdením dôvodnosti uplatneného nároku a rozhodnutím vo veci samej odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne právne vec posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie.

9. K odvolaniu žalobcu vo veci samej uvádza, že uplatnené námietky týkajúce sa nesprávnych skutkových zistení vrátane nesprávneho právneho posúdenia neboli dôvodné. Súd prvej inštancie náležite vyhodnotil jednotlivé vykonané dôkazy v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z ust. § 191 CSP, jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti s tým, že prihliadal na všetko, čo počas dokazovania vyšlo najavo a správne dospel k záveru, že i napriek dôvodnosti uplatneného nároku o vypratanie služobného bytu zohľadňujúc skutkové okolnosti danej veci, aplikujúc ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka v záujme zachovania ústavou garantovaného práva každého na ochranu obydliá, žalobu o vypratanie zamietol pre rozpor s ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

10. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, pojem „obydlie“ v zmysle čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovoru) nie je obmedzený iba na priestory, ktoré sú zákonne obývané, alebo ktoré sú zriadené v súlade so zákonom. „Obydlie“ je autonómny pojem, ktorý nezávisí od klasifikácie vnútroštátneho práva. To, či daný priestor je alebo nie je „obydlím“, na ktoré sa vzťahuje právo na ochranu podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, závisí na skutkových okolnostiach predovšetkým existencie dostatočnej a nepretržitej väzby k určitému miestu, preto to, či majetok môže byť klasifikovaný ako „obydlie“ je skutkovou otázkou a nezávisí od zákonnosti obývania podľa vnútroštátneho práva (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva McCann v. Spojené kráľovstvo, č. 19009/04 z 13.5.2008).

Súd prvej inštancie náležite posudzoval, či zásah do rodinného a súkromného života žalovaného je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti a či sa ním sledoval legitímny cieľ ochrany práv vlastníka bytu. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že čl. 8 dohovoru neobsahuje žiadne explicitné procesné požiadavky, ale rozhodovací proces spojený s opatreniami týkajúcimi sa zásahu musí byť spravodlivý a taký, aby poskytoval náležitý rešpekt záujmom, ktoré sú zabezpečené čl. 8 dohovoru (napr. rozsudok Giacomelli v. Taliansko, č. 59909/00, V. C. v. Slovenská republika, č. 1896807). Odvolací súd dodáva, že strata bývania je jedným z najzávažnejších zásahov do práva na rešpektovanie obydliá a každý, komu takýto vážny zásah hrozí, musí mať v podstate možnosť predložiť primeranosť takéhoto opatrenia na súdne preskúmanie. V práve Európskej únie predstavuje právo na obydlie základné právo zaručené čl. 7 Charty základných práv Európskej únie, ktoré je potrebné zohľadniť.

11. Z obsahu spisu je nepochybné, že žalovaný býva so svojou rodinou v byte č. X na ulici G. č. X v K. od 27.10.1992, na základe nájomnej zmluvy č. XX/XX z 2.2.1993 (č.l. 4 spisu). Predmetný byt bol žalovanému pridelený ako byt služobný s tým, že žalovaný bol uvoľnený zo služobného pomeru k 31.12.2003 (č.l. 7 spisu). Nájomný pomer skončil uplynutím 3-mesačnej výpovednej doby, ktorá bola žalovanému daná v zmysle ust. § 711 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka k 30.4.2014. Súd prvej inštancie náležite poukázal na dodatok, ktorý bol uzatvorený k nájomnej zmluve z 3.1.1994 (č.l. 40 spisu), ako aj na výpoveď svedka F. K. S., ktorý sa vyjadroval k okolnostiam uzavretia dodatku k nájomnej zmluve. V zmysle čl. 12 dodatku k nájomnej zmluve zo dňa 3.1.1994 vyplýva „od vymáhania uvoľnenia bytu možno upustiť v týchto prípadoch, ak: a) príslušník odpracoval v službách ZVJS SR viac ako 15 rokov.“ Podľa vyjadrenia samotného žalovaného v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, napr. na pojednávaní dňa 5.5.2014 (č.l. 79-80 spisu), ktorý uviedol, že nastúpil do zboru 1.9.1970. K ukončeniu služobného pomeru došlo po dosiahnutí jeho 55 rokov veku, s tým, že celkom odpracoval v zbere 33 rokov. Za jeho dlhoročnú prácu mu bola Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky udelená medaila za zásluhy o slovenské väzenstvo 1. stupňa dňa 27.9.2000 (č.l. 31 spisu). Navyše je potrebné prihliadať aj na skutkové okolnosti týkajúce sa zmeny prideleného bytu žalobcom počas bývania žalovaného v byte na ul. K. Č. X I. K., ktorý bol vo vlastníctve mestského bytového podniku a bol pridelený väznicovi s tým, že po presťahovaní sa do bytu na ul. G. Č. X I. K., následne predmetný mestský byt bol pridelený pánovi S., ktorý ho následne nadobudol do vlastníctva.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu, poskytnutie ochrany vlastníckeho práva žalobcovi v súlade s ústavou garantovaným čl. 20 ods. 1, v danom prípade by síce sledovalo legitímny cieľ ochrany práv vlastníka,

avšak vypratanie bytu nie je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v súvislosti s čl. 8 dohovoru (napr. Stanková v. Slovenská republika, č. 7205/2, 9.10.2007, Čosić v. Chorvátsko, č. 28261/06, 15.1.2009). Takýto postup je v súlade s čl. 20 ods. 3 ústavy, a preto súd prvej inštancie správne poukázal na ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Uplatnená námietka týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia vrátane nesprávnych skutkových zistení preto nebola dôvodná.

12. Pokiaľ sa týka špecifikovaných dôvodov odvolania, v ktorých žalobca použil predchádzajúci právny predpis (Občiansky súdny poriadok), k tomu odvolací súd dodáva, že uvedenú nepresnosť nepovažoval za opodstatnenú, lebo žalobca správne vymedzil odvolacie dôvody ako nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie. Konanie bolo začaté za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení platnom do 30.6.2016 (ďalej len OSP) a to dňa 20.9.2013, avšak v súlade so zásadou okamžitej aplikability ustanovení Civilného sporového poriadku v spojení so zásadou justifikácie účinkov procesných úkonov (§ 470 ods. 1, 2 veta prvá CSP), odvolací súd pri posudzovaní odvolania vychádzal z ustanovení Civilného sporového poriadku, lebo uvedené zásady znamenajú, že Civilný sporový poriadok sa použije na všetky prebiehajúce i začaté konania so zachovaním právnych účinkov úkonov vykonaných za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ktorých následky úkonu sa uznávajú i vtedy, ak novšia procesná úprava už s týmto následkom nepočíta.

13. Navyše odvolací súd poukazuje na princíp právnej istoty vyplývajúcej z čl. 2 ods. 1, 2 Základných princípov CSP, z ktorého vyplýva, že každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Súd prvej inštancie správne poukázal na obdobné veci týkajúce sa žalobcu vo vzťahu k iným bývalým príslušníkom zboru justičnej a väzenskej stráže, napr. konania vedené na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 7C/125/2013, sp.zn. 12C/249/2013, ktoré konania sú právoplatne skončené, v ktorých boli žaloby o vypratanie zamietnuté z dôvodu, že vypratanie žalovaných za rovnakej situácie ako v tejto veci by bolo v rozpore s dobrými mravmi.

Dobré mravy sú meradlom hodnotenia konkrétnych situácií, zodpovedajúcich všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti, v súlade so všeobecnými morálnymi princípmi demokratickej spoločnosti, majú prevažne funkciu interpretačnú. Ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou (abstraktnou) hypotézou, t.j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom, a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností. Súdna prax v tom smere vychádza z názoru, že za dobré mravy treba pokladať súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujúcu podstatné historické tendencie a sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem zákonných (R 5/2001, rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 3Cdo/51/96 z 30.9.1998). Uvedený záver je zhodný so záverom obsiahnutým aj v Náleze Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 249/97 z 26.02.1998, ktorý bol uverejnený pod č. 14 Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu SR, ročník 1998, ktorý za dobré mravy považuje súhrn etických, všeobecne udržiavaných alebo uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je mnohokrát zaistené aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti.

14. Skutočnosť, že výkon vlastníckeho práva realizovaný žalobou na vypratanie bytu (alebo nehnuteľnosti slúžiacej na bývanie) je uplatňovaný v rozpore s dobrými mravmi, sa podľa okolností daného prípadu prejaví buď určením dlhšej ako zákonnej lehoty na vypratanie (§ 160 ods. 1 OSP), viazaním vypratania na poskytnutie prístrešia, či iného druhu bytovej náhrady, alebo aj zamietnutím žaloby (Stanovisko Občianskoprávneho a Obchodného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.4.2009 k výkladu ust. § 3 ods. 1 a § 126 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka).

Odvolací súd navyše dodáva, že žalobca podal žalobu o vypratanie sporného bytu dňa 20.9.2013 s tým, že k ukončeniu nájmu služobného bytu došlo uplynutím trojmesačnej výpovednej lehoty k 30.4.2004. Podľa § 879c ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného od 1.9.2001, ak sa nájomný pomer skončil z dôvodu podľa § 711 ods. 1 písm. b), nájomca má právo do 5 rokov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona právo na bytovú náhradu podľa doterajších predpisov. Zabezpečením bytovej náhrady je

pre účely tohto zákona predloženie písomného vyhlásenia osoby, ktorá poskytne náhradný byt alebo náhradné ubytovanie o tom, že uzavrie zmluvu o nájme alebo podnájme bytu s osobou, ktorá má byt vypratať (§ 5 ods. 4 zákona SNR č. 189/1992 Zb. o úprave niektorých pomerov súvisiacich s nájmom bytov a s bytovými náhradami, ďalej len zákona č. 189/1992 Zb.).

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca po skončení nájmu si nesplnil svoju zákonnú povinnosť týkajúcu sa zabezpečenia bytovej náhrady, len odporúčal žalovanému podať si žiadosť na príslušný mestský úrad o pridelenie bytu. Bytovú náhradu alebo prístrešie zabezpečuje ten, v prospech koho sa byt vypratáva (§ 5 ods. 1 zákona č. 189/1992 Zb.).

Na strane žalovaného je ďalej nevyhnutné zohľadniť aj to, že v predmetnom byte býva od 27.10.1992, to znamená, že v tejto nehnuteľnosti prežil značnú časť života. Ďalej je potrebné zohľadniť jeho vek (narodený v roku 1948) s tým, že podľa názoru odvolacieho súdu by akákoľvek zmena prostredia bola pre neho veľmi traumatizujúca, preto odopretie ochrany výkonu vlastníckeho práva uplatňovaného v rozpore s dobrými mravmi bolo súdom prvej inštancie náležite posúdené s tým, že zároveň bola zohľadnená aj situácia na strane žalobcu, a to poskytnutá ochrana fyzickej osobe pred záujmom štátu, zvlášť za situácie, ak sám štát a žalobca pripustili možnosť obmedzenia svojho vlastníckeho práva aj po ukončení služobného pomeru. Zároveň súd prvej inštancie správne poukázal na to, že obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu nie je trvalé, ale len dočasné. Uloženie povinnosti žalovanému vypratať nehnuteľnosť v danom prípade nie je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti, je v súlade s článkom 8 dohovoru, ako aj ústavou garantovaných práv. Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie žalobcu vo veci samej za dôvodné.

15. Za nedôvodné považoval odvolanie žalovaného proti výroku o trovách konania. Súd prvej inštancie na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 257 CSP s tým, že zohľadnil, že nárok žalobcu bol dôvodný, avšak pri aplikácii ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, prihliadal na dôvod hodný osobitného zreteľa a to dôvodnosť uplatneného nároku žalobcu, zamietnutie žaloby pre výkon práva v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Náhrada trov konania je nerozlučne spojená so sporovým konaním a vyplýva z jeho povahy, keď strany sporu stoja proti sebe a je na mieste, aby strana, ktorá v spore so svojím nárokom zvíťazila, dostala ňou vynaložené trovy nahradené od protistrany. Úspech vo veci, ktorý je predmetom sporu, je teda okolnosťou, ktorá určuje nárok na náhradu trov konania. Zásada úspechu vo veci sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli (§ 255 CSP).

Ustanovenie § 257 CSP predstavuje však odchýlku od tejto zásady. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa tohto ustanovenia vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok a to dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. V zmysle ustálenej judikatúry (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2NCdo/17/2009, sp. zn. 5Cdo/67/2010, sp. zn. 3NCdo/46/2012) nemožno toto ustanovenie § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Uvedené ustanovenie slúži na riešenie situácií, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne bránil svoje porušené alebo ohrozené právo, alebo právom chránené záujmy dostal náhradu trov, ktoré účelne vynaložil. Má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok.

16. Odvolací súd nespochybňuje uplatnené odvolacie námietky právnej zástupkyne žalovaného týkajúce sa jeho úspechu v spore, ako aj preukázania splnenia, resp. náležité posúdenie aplikácie ust. § 257 CSP. Vzhľadom však na výsledok sporu, a to odmietnutie poskytnutia súdnej ochrany žalobcovi ako vlastníčkovi nehnuteľnosti pri aplikácii ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, považoval aj odvolací súd za spravodlivé a v súlade s ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 257 CSP, nárok na náhradu trov konania žalovanému z týchto dôvodov nepriznať. Podľa názoru odvolacieho súdu, v danom prípade je potrebné zohľadniť nielen výnimočnosť tohto konania a neúspech žalobcu v spore o ochranu vlastníckeho práva, len pre rozpor s dobrými mravmi, ale aj ďalšie dôvody hodné osobitného zreteľa a to podiel oboch strán

na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti sporu a neprímeranú tvrdosť vo vzťahu k žalobcovi pri aplikácii ust. § 255 ods. 1 CSP. Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá je nepriznaním úspešnému účastníkovi, pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania. Zmyslom zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Výnimočnosť aplikácie ust. § 257 CSP podľa ustálenej súdnej praxe vyžaduje, aby bola náležite odôvodnená (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III.ÚS 119/3, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/67/2010 Z.z. Právo strán sporu na náležité odôvodnenie nepriznania nároku na náhradu trov konania úspešnej strane v danej veci, bolo podľa názoru odvolacieho súdu náležite zdôvodnené s citovaním príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, ako aj s uvedením dôvodu hodného osobitného zreteľa.

17. Vo vzťahu k uplatnenej námietke právnou zástupkyňou žalovaného týkajúcej sa nemožnosti vyjadriť sa k novej aplikácii ust. § 257 CSP odvolací súd uvádza, že túto námietku nepovažoval za relevantnú, lebo z obsahu zápisnice o pojednávaní dňa 21.6.2018 (č.l. 362-363 spisu) vyplýva, že strany sporu v záverečnej reči poukázali na dôvod hodný osobitného zreteľa, a to zástupkyňa žalobcu na dôvodnosť podanej žaloby, z ktorého dôvodu navrhla nepriznať náhradu trov konania žalovanému a právna zástupkyňa žalovaného vo vzťahu k náhrade trov konania poukázala na to, že podľa jej názoru, neexistuje žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa. Navyše aj z obdobnej veci týkajúcej sa žalobcu a jeho nároku na vypratanie bytu, a to v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 12C/249/2013 vyplýva, že odvolací súd v rozsudku č.k. 13Co/113/2016-254 zo dňa 10.4.2018 na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania aplikoval ust. § 257 CSP. Odvolací súd preto aj v tejto súvislosti poukazuje na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 2 ods. 1, 2 Základných princípov CSP, a to legitímneho očakávania žalobcu, že o nároku na náhradu trov konania bude rozhodnuté obdobne aj v tejto veci.

Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

18. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu strán v spore vyplývajúcou z ust. § 255 ods. 2 CSP. V odvolacom konaní strany sporu neboli úspešné, a preto odvolací súd vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.